

DÜNYA BANKASI Türkiye Temsilcisi Ulrich Zachau, genç olmasına rağmen oldukça tecrübeli bir bürokrat. Dünya Bankası nezdinde Brezilya ülke direktörlüğü başta olmak üzere Latin Amerika ülkelerine ilişkin görevlerde bulunan Zachau, kurumunda parlak bir uzman olarak tanımlanıyor. Zachau, son olarak Dünya Bankası Latin Amerika ve Karayipler Bölümü Strateji ve Operasyonlar Direktörü olarak görev yapıyordu. Türkiye'deki görevine 2007 yılının başında atanan Ulrich Zachau, şu sıralar ailesini Ankara'ya taşımanın telaşında. Yoğun gündemi sırasında görüşme fırsatı yakaladığımız Zachau Ankara'ya alıştığını söylüyor. Türkiye'de olduğu süre boyunca çeşitli projeleri takip etmek için sürekli dolaşan Zachau, Türk ekonomisinin enflasyon ve reel faiz oranlarını indirme, kamu maliyesini iyileştirme ve kamu borçlarını azaltma konusunda başarılı olduğu görüşünde. Ancak cari açık konusunda hassasiyetini dile getiren Zachau, Türk ekonomisinin güçlü yapısının burada test edildiğini dile getiriyor. Zachau ile görev süresinin ilk altı ayını ve gündemdeki ekonomik gelişmeleri konuştuk.

Türkiye'de sürdürülebilir büyüme için artık mikro ekonomik stratejilerin devreye alınması gerektiği konuşuluyor. Siz Latin Amerika uzmanı olarak tanınıyorsunuz. Latin Amerika ülkeleri böyle bir geçiş yaşadı mı? Sürdürülebilir büyüme için Türkiye ne yapmalı?

Size katılıyorum. Türk ekonomisinin performansı çok iyi gidiyor. Şimdi zorlu görev, böylesine yüksek bir büyümeyi sürdürmek ve tüm Türk halkının bundan yararlanmasını sağlamak. Uygun mikro ekonomik ve kurumsal reformlar bunu başarmaya yardımcı olabilir. Örneğin, daha fazla sermaye, daha iyi eğitilmiş işgücü ve daha ileri teknolojiler gerektiren malları üretmek suretiyle değer zincirinde yukarıya çıkmak Türkiye'nin rekabet gücünü artırmaya katkıda bulunabilir. Bu da, ortalama ücretleri artırmaya ve yaşam standartlarını yükseltmeye katkıda bulunur. İş ortamını iyileştirme, rekabeti teşvik etme ve yenilik kapasitesini artırmaya yönelik reformlar ekonomide toplam faktör üretkenliğini artırabilir. Eğitim reformunun sürdürülmesi, yüksek be-

WORLD

KÜRESEL İKLİM DEĞİŞİMİNİ ES GEÇMEYİN!

Şu sıralar ailesini Ankara'ya taşımakla uğraşan Dünya Bankası Türkiye Temsilcisi Ulrich Zachau, sürdürülebilir büyüme için adımlar atma konusunda ekonominin kurmaylarını uyarıyor. Zachau, Türkiye'nin küresel iklim değişimi konusunda bir hareket planı olması gerektiğini söylüyor.

röportaj murat büke / muratbuke@ommedya.com

Dünya Bankası Türkiye Temsilcisi
ULRICH ZACHAU

ceriye sahip işgücü arzını destekleyebilir. Kayıtlı işgücü piyasasında esnekliği artırmak, değişen rekabet üstünlüklerine göre üretimde yapısal uyumu kolaylaştırabilir ve sektörlerde farklı üretkenlik artış eğilimlerini, ücret maliyeti artışları ile uyumlu hale getirmeye katkıda bulunabilir. Latin Amerika ülkeleri arasında, en ilerici reformculardan biri olarak aklı Şili geliyor. Şili halkı da bu durumdan fayda gördü. Latin Amerika'da genel olarak birçok ülkede, reform sürecinin genel mahiyeti iki ileri bir geri şeklindedir. Doğrusu ben Türkiye'nin, Türk halkının tam faydayı elde etmesine yetecek kadar uzun süre ile reformları sürdüreceği konusunda iyimserim.

Türkiye mikro ekonomik reform sürecini tamamlamadan küresel piyasalar ağır bir krizle karşılaşsın, bunun etkisini asgariye indirmek için Türkiye ne yapmalıdır?

Türk ekonomisi artan oranda, küresel mali pi-

yasalar da dahil olmak üzere uluslararası ekonomi ile bütünleşiyor. Küresel olaylar Türkiye'yi, diğer ülkeleri etkilediği gibi etkileyecektir ve zaten bunu Mayıs-Haziran 2006 ve Şubat 2007 ve şu an devam eden dalgalanma döneminde de gördük. Önceki dalgalanma dönemleri, ülke ekonomisinin dalgalanmaya dirençli olduğunu gösterdi ve ekonomik politika tepkileri de bu durumlarda etkili oldu. Ekonomi birçok on yılın en iyi seviyesinde, istikrar sağlandı, önümüzü görebiliyoruz ve piyasa güveni arttı. Yurtiçindeki bu gelişmeler, küresel olayların olumsuz etkilerini atlatmaya katkıda bulunacaktır.

Tabii ki, siz de ben de birtakım hassasiyetlerin hala mevcut olduğunu biliyoruz. Örneğin, halihazırda Türkiye'nin büyük cari açığı özel bir dikkat gerektiriyor. Benim düşüncem şudur ki, hükümetin sağladığı ekonomik politikalara devam edeceğini bir kez daha teyit ettiğini dikkate alırsak, yatırımcı algılan orta vadede olumlu olmasına devam edecektir.

Piyasalar ABD'deki ikinci el mortgage krizi konusunda endişeli. Sıcak paraya ilişkin olarak Türkiye'nin riskleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

Son birkaç yılın etkileyici ekonomik başarıları, Türkiye'yi sermaye akışları için önemli bir merkez haline getirdi. Düşüncem şudur ki, geçmişteki dalgalanmalara nazaran, ekonominin yapıları güçlenmiş durumda. Özellikle serbest kur rejimi, dalgalanma dönemlerinde para çıkışlarına karşı kısmi emniyet sağlıyor. Türkiye ayrıca bağımsız bir merkez bankasına sahip ve bankaların mali durumu iyi. Ayrıca büyük miktarda rezervi var. Türk ekonomisine yatırımcıların güveni, sağlam ekonomik politikaların ve yapısal reformların sürdürülmesine bağlı. Zaten hükümet de bu konudaki kararlılığını gösteriyor. Tabii ki riskler vardır, ancak destek yapıları örneğin 2001'e göre çok daha güçlü.

Türkiye'de gelir eşitsizliği büyük bir sorun. Dünya Bankası'nın ise gelir dağılımı konusunda misyonu var. Türkiye'ye bu konuda baskı yapıyor musunuz?

Türkiye ile ortaklığımızın nihai hedefi, insanların özellikle yoksul ve varlıksız insanların yaşamlarını iyileştirmeye katkıda bulunmak. Adana, Eskişehir ve Edirne gibi şehirlere gittiğimde insanların, Dünya Bankası'nın finansman sağladığı hükümet programları kapsamında aldıkları küçük miktarda borçlarla mikro-girişimlerden geçim temin edebildiklerini gördüğümde çok mutlu oldum.

Programın ailelere sağladığı desteğin etkinliği ve yarattığı fark beni etkiledi. Aileler daha iyi durumda, ana ve babalar bağımsız ve çocuklar artık okullarında başarılı. Türkiye'de aşırı yoksulluk seviyesi çok düşük; yaklaşık yüzde bir civarında ve yoksul insan sayısı son beş yılda azaldı. Yine de her beş insandan birisi yoksul. Yoksulluğun sürekli azaltılması için ekonomik büyüme kritik önem taşıyor. Tabii ki yoksul insanların kendilerine katkıda bulunmalarına yardım eden doğrudan hedefli programlar da önemli. Dünya Bankası, Türkiye'de her iki türden programı da destekliyor.

* SON BİRKAÇ YILDA TÜRKİYE, ENFLASYONU VE REEL FAİZ ORANLARINI İNDİRME, KAMU MALİYESİNİ İYİLEŞTİRME, KAMU BORÇLARINI AZALTMA, KAMU KESİMİNDE REFORM YAPMA, MALİ SEKTÖRÜ YENİDEN YAPILANDIRMA VE İŞ ORTAMINI İYİLEŞTİRME KONULARINDA ÇOK ŞEY BAŞARDI.

Türkiye'ye ilişkin istatistiklere ilk baktığınızda şaşırtıcı bir şeyler görüyor musunuz?

Türkiye'nin ekonomik ve sosyal istatistiklerine ilk baktığımda, Türkiye'nin orta gelirli bir ülke olarak potansiyelinden ve son yıllarda birçok alanda gösterilen ilerlemelerden etkilendim. Türkiye, Dünya Bankası hesaplamalarına göre, 2006 yılında dünyadaki 20'nci büyük ekonomi. Eğer büyüme sürdürülürse daha da yukarıya çıkma potansiyeli var. Türkiye'nin büyük genç nüfusu, demografik fırsat penceresi yaratıyor ve hızlı büyümeyi sürdürmek için önemli alan sağlıyor. Ancak Türkiye'de istihdam oranları ve kadınların işgücüne katılım oranı çok düşük. Kadın ve erkekler için olduğu kadar genç ve yaşlılar için de iyi iş imkanlarının yaratılmasının önündeki engellerinin kaldırılması, Türkiye'nin yüksek ekonomik büyüme potansiyelinden tam faydalanması ve şimdiki demografik trendlerin sunduğu altın fırsatı değerlendirme için kilit bir öneme sahip.

Alpha Bank'ın Anadolu Grubu'na ait Alternatif Bank'ın yüzde 47'sini alması, Adabank'ın satışında olduğu gibi Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından engellendi. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Yabancı yatırımcıların bankacılık sektörü varlıklarına iştahı, son birkaç yılda oldukça güçlü. Bu Türk ekonomisine güvenin açık bir göstergesi. Artan yabancı iştiraki, bankacılık sektörünü daha da güçlendirdi ve rekabeti artırdı. Burada önemli olan, banka sahiplerinin milliyetinden ziyade, hanelere ve işletmelere güvenilir şekilde finansman sağlayan güvenli ve sağlam bir mali sektördür. Şu ana kadar Türkiye'de yaban-

cı bankaların iştiraki, rekabeti artırdığı gibi yeni mali teknolojileri de getirdi. Bu Türklerin mülkiyetindeki bankaların performansını da artırıyor.

Gelecek dönemlerde Dünya Bankası ve IMF görüşmelerinde başlıca gündem konuları neler olacak?

Yıllık Sonbahar Görüşmeleri'nin gündemi halen kesinleşmedi. Muhtemel konular olarak, dünyanın ekonomik durumu, küresel mali istikrar, iklim değişikliği, küresel kamu malları ve bunun gibi şeyler hakkında görüşmeleri içermesi bekleniyor.

Küresel ısınma hakkında Dünya Bankası'nın yaklaşımı nedir? Herhangi bir program geliştiriyor musunuz? Bu konuda Dünya Bankası'nın tavsiyesi nedir?

İklim değişikliği, özellikle gelişmekte olan ülkeler için büyük bir tehlike. Gelişmekte olan ekonomiler coğrafi dezavantaj taşıyorlar; çünkü zaten gelişmiş olan bölgelere nazaran, ortalama olarak daha sıcak iklimler ve yağış rejimleri de değişken. Birçok

gelişmekte olan ülke tarıma büyük ölçüde bağımlı. Ayrıca düşük gelirleri, genellikle sınırlı olan çeşitlilikleri onların iklim değişikliğine adapte olmalarını zorlaştırıyor. Önlem alma ihtiyacı çok acil. Şu an alınmakta olan önlemler kısa vadede iklim üzerinde çok sınırlı etki yaratacak. Ancak şimdi ve gelecek 10-20 yılda yapılacaklar, bu yüzyılın ikinci yarısında büyük bir etki yaratacağıdır. Dünya Bankası'nın, üyelerinin iklim değişikliğine adapte olması ve etkileri hafifletmeye yönelik önlem alma girişimlerini desteklemeye kendisini güçlü biçimde adanmış olduğunu söyleyebilirim. Banka, 2009 yılına kadar, gelişmiş ülkelerde enerji verimliliği ve yenilenebilir enerjiye yönelik mali desteğini yüzde 20 oranında artırma hedefi koydu. Hedefler bu tarihten sonra gözden geçirilecek. Küresel olarak adaptasyon yoluyla iklim değişikliğinin etkilerini hafifletmek için birçok programa destek veriliyor. Bunlar arasında sele maruz kalan alanları koruma, ormansızlaşmayı önleme ve kirliliğin azaltılmasını destekleme, kaynak suyu yönetimini güçlendirme ve tarım teknolojilerini iyileştirme programları var.

Türkiye'de Dünya Bankası, esas olarak hidroelektrik enerji projelerini finanse etmek üzere 'Yenilenebilir Enerji' projesine mali yardım sağladı. Aynı zamanda, eğer uygun projeler önerilirse, rüzgar, güneş, jeotermal, biyoenerji gibi diğer yenilenebilir enerji projelerini de destekleyecektir. Enerji verimliliğini artırmak Türkiye için kritik önemdedir, çünkü bu hem enerji arzı güvenliğini çözmeye, hem de uzun vadede iklim değişikliğine adapte olmaya katkıda bulunacak. Tarım ve sulama teknolojilerinin iyileştirilmesi dahil, daha iyi su kaynakları yönetimi de önemli olacak. ||